

DÖRDÜNCÜ BİRLEŞİM

12 TEMMUZ 1963 CUMA

İKİNCİ OTURUM

Açılış saati : 14.20

BAŞKAN : H.R. Tankut

YAZMANLAR : Göğüş, Kırkpınar, Çongur.

BAŞKAN — Oturumu açıyorum. Şimdi Dördüncü Birleşim Birinci Oturumun tutanak özeti okunacak.

(Tutanak özeti okundu :)

DÖRDÜNCÜ BİRLEŞİM — BİRİNCİ OTURUM TUTANAK ÖZETİ

I- Geçen birleşimin tutanak özeti okundu, kabul edildi.

II- Derleme-Tarama Komisyonu raporu okundu, üzerinde konuşuldu, komisyon sözcüsü gerekli cevapları verdi. Rapor oya kondu, kabul edildi.

III- Terim Komisyonu raporu okundu, üzerinde konuşuldu. Komisyon Sözcüsü gerekli cevapları verdi. Rapor oya kondu, kabul edildi.

IV- Önergelerin okunmasına geçildi.

Kurum'daki fazla kitapların gazetecilere dağıtılması hakkındaki teklif Yönetim Kurulu'na havale edildi.

Kurulta'ya geldikleri halde toplantılarda bulunmayan üyelerin cezalandırılmaları teklifi Yönetim Kurulu'na havale edildi.

Tanıtmaya Kolu Başkanı hakkında bazı soruları içinde bulunduran önerge üzerine bazı üyeler söz aldılar.

Arisoy soruları cevaplandırdı.

V- Bütçe Komisyonu raporu, Kurum kadroları ve Bütçe Yönetmeliği okundu, üzerinde konuşuldu.

BAŞKAN — Tutanak özeti oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Konuşmaların 3 dakikadan uzun sürmemesi isteniyor.

ÇAĞLAR — Bütçe Komisyonu raporu üzerinde konuşulurken Tanıtma Kolu'ndan söz açıldı. İlk sözü ben almıştım. İşi şahsiyete dökmüş olmamak için iki dakika daha konuşmama izninizi rica ederim. Kurum çalışmalarında uydurmacılık ve yiyicilik olmadığını isbat etmek Kurultayın vazifesidir. Söylentilerin asılsız olduğunun meydana çıkması çok lüzumludur. Acaba Kurum çalışmalarında tüzüğe lâıkiyle riayet ediliyor mu? Bilimsel olmıyan yazılar için telif ücreti ödenemez. Bir esere bilimsel olmadığı halde telif ücreti ödenmişse yanlış hareket edilmiştir. Bu eserler bilimsel ise o zaman da Kolbaşkanı hepsini birden kendi yazmaya kalktığı için hatâlıdır. İbret dersi vermek Kurultay'ın vazifesidir. Kurultay da bunu yapmıştır. En çok bu kol üzerinde yersizlik iddiaları olmuştur. En çok çalışan kol olduğu halde... Demek ki Yürütme Kurulu bilimsel olmıyan esere para ödemek ve bilimselse bile daha yetkilisine yazdırmamak bakımından suçludur. Ben bu suçtan dolayı özür diliyorum.

TOPKAN — Konu dışı konuşmalar oluyor. Bir üstat din ve toplum konusundan söz etti. Toplumsal kelimesi tutmadı dedi, halbuki tuttu. Başka bir arkadaş Kurum'un yayımladığı 14 betikten bir tanesi bana lâzım dedi, ne yazık. Ben âcizane olarak söyliyeyim ki dinledim, okudum, öğrendim, kıvanç duydum. Yıkıcı olmak bize yakışmıyor. Ricam şu olacak: Okuyun, okuyun, okuyun.

Tanıtma Kolu'na gelince :

Durumu yakından izliyenler çok iyi hatırlıyacaklar ki; bu Kol'un kuruluşunu, "Öncü" gazetesinin 25.IX.1961 günlü sayısında yayımlanan "Konuşma Dili Üzerine" başlıklı yazı ile ilk kez ben kutlamış, ilginç kısa örnekler vererek bu konuda zorlukları yenme yönünden aşırı çaba göstermemiz gerektiğini imlemiştim.

Arı istem ve düşüncelerim; yapılan yararlı yayımlarla ereğine varmak üzere yola çıkmış, bu ara epey duraklardan geçerek mutlu sonuca doğru güçlü adımlar atarak sendelemen ilerlemekte bulunduğu görülmüştür.

Bu Kol çalışmalarını yöneten ve bize güzel yapıtlar sunan arkadaşlarıma açıkça teşekkür etmek isterim..

Ben buraya, bu "teşekkür" borcumu iletme amaciyle çıkmış olmakla birlikte takıldığım bir nokta üzerinde düşüncemi de söylemek isteğini duymuş bulunuyorum.

Ortaya getirilen yayınlar, her yönden beğeni ile karşılanmalıdır, buna bir diyeceğimiz olmasa gerektir. Ancak her “güzel” şeyde olduğu gibi, bu yayınlar sırası, –ufak da olsa– bir yanılığa düşülmektedir ki, o da “İmlâ” konusudur.

1941’den bu yana, “*İmlâ Kılavuzu*”nda açıklanagelen “İmlâ Kuralları”nın, “*Türk Dili*” dergisine ters orantılı olarak bu yayınlarda uygulanmadığını görmekteyiz.

“İmlâ” konusu, “Gramer Kolu” çalışmaları üzerine yaptığım konuşmada belirttiğim ve zaman zaman Kurum Yazmanlığına sunduğum uyarılarda özetlediğim gibi, umulduğu kerte ve büsbütün başboş halde değildir.

“Bileşik Sözler” dışı çözümlenmiyen yanlar, öyle göze batacak önemde aksama göstermemekte, bu ise, alanda çıplak kılıkla dolaşılmasını gerektirecek çirkin bir durum oluşturmamaktadır.

Onun için, hiç değilse bundan sonra, “Tanıtma Kolu” eliyle yapılacak yayımların, “Türk Dili”ni tarayan ve düzelten arkadaşlarca da gözden geçirilerek “İmlâ birliği” sağlanmasına dikkat edilmesini salık vereceğim.

Bu yanlışlar nelerdir?. Başınızı ağrıtmıyayım amma birkaç örnek sayacağım: “a” ile sonuçlandırılan “...iyle” eki, ayrı ve bitişik yazılan “ki”lerin gözetilmemesi, “dahi” anlamına gelen “de” veya “da” ların bitişik yazılması gibi kurallara aykırı durumlarla “meyva”, “ilce”, “orta okul”, “dilbilim”, “iş yeri”, “yıl dönümü” gibi İmlâsı yanlış belirtilen sözcükler!..

İşten anlıyan ve ufak bir çaba harcayan her aydın kişi, bu yanlışların epeyce olduğunu çabucak ve üzülenerek görecektir.

Biz, “tanıtma” işini yaparken ve bunda başarı sağlarken, ayrı bir dalın gelişmiş biçimini köksüz gibi, miyop bir göz açısıyla göstermek hakkından her zaman için yoksun bulunduğumuz kanısındayım, kesinlikle belirtmek isterim...

BAŞKAN — Yeterlik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi yıllık ödentilerin miktarı hakkında verilen önermeleri okutacağım.

PAMİRLİ — Tüzük Komisyonunda üyelerin ödenekleri konuşul-

muş ve bir esasa bağlanmıştır. Kabul buyurursanız bu meseleyi tüzük konuşmaları sırasında tekrarlıyalım.

BAŞKAN — Önergedeki tekliflerin sonraki konuşmalara kalmasını oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler . . . Kabul etmeyenler . . . Kabul edilmiştir.

S. TEOMAN (*Bütçe Komisyonu Sözcüsü*) — Raporla ilgili teklifler üzerinde beyanlarınızı dinledik. Bizim de savunmak hakkımız vardır. Birkaç nokta üzerinde duracağım:

Uzman ve işyar aylıklarının %15 yükseltilmesi üzerinde konuşulurken ücretler yüksektir dendi. Komisyonun teklifindeki dayanak da şu: Ücretler yüksek değildir. Terfi hakkı memur düzenine göre istenmiştir. Verim, insan gücüne biçilecek ücrete bağlıdır. Asistanlarımız verilen ücretin yetersizliğinden dolayı güçlerini başka yollara yöneltmektedirler. Devlet dalında hizmetlere düşük ücret verilir deniyor. Ben de devlet memuruyum. Memur sayısı ile gereken hizmeti devlette de gerektiği gibi yapamamaktayız. Bu bakımdan memur ve işyarlarımızı % 15 bir artışa lââyık gördük. Düşüncelerimiz kadar şefkatimize de muhtaç bir durumdur. İyilik ölçülerimiz vicdanlı ve yürekten olmalıdır.

Üye ödentisi meselesi: Bir arkadaş bu husus tüzükle ilgili dedi. Halbuki bu tamamen Bütçe Komisyonunu ilgilendiren bir konudur. Kabul ederseniz Tüzük Komisyonu raporundan sonra değil Bütçe Komisyonu raporundan sonra kabul edilir. Dayanağımız şudur: Kurum üyesi ödenti olarak 10 yıldır 5 lira öder. Bugün 5 lira gülünç bir paradır. Bunun üzerinde durmak gerekir. Her Kurum bu işi ayarlamalıdır. Bu bakımdan öteki kurumlardan ayrı kalmamamız gerekir.

Yüksek bir ülkünün peşinde gerçek ve içten bir çalışma yapan Kurum'un yükünü omuzlarından almalyız. Gelirler beş kat artmış mı? Atatürk bütün varını yoğunu Dil Kurumu ile Tarih Kurumu'na vermiştir. Karınca kadarınca bir katılma ile ayak uydurma isteği sezdik. Atatürk vakfi olmasaydı Dil Kurumu gine olacaktı. Bu defa malî yükümleri bizim sırtımızda bulunacaktı. Kendi yükümüzü neden Atatürk vakfına yükliyelim. Beş lira bile ödenmezken yirmi beş lira hiç ödenmez deniyor. Tam aksi düşünceyim. Bunlar izahı güç belirtilerdir. Bazı halde yüksek vergi, ödemeyi daha cazip kılar. Beş lira küçümsenir, yirmi beş lira, ödiyenin adedini arttırır.

Kurum'un varlıkları için aşınma payı ödenmesi teklifi var. Bu davranış kâr gayesi güden topluluklara aittir. Devlet de kendi gayrimenkullerine aşınma payı ayırmamaktadır. Mamafih gelecek Kurultay'a bu mevzuda bir teklif getirilebilir.

Tanıtma Kolu gelirlerinin bütçeye alınması meselesi üzerinde duruldu. Hususî dergi sahibi şu kadar kazandı deniyor. Böyle mütalâa edilemez. Kurum çalışmaları kâr ile değil ziyan ile de gerçekleşebilir. Bir ayda satılan bir derginin kârı böyle mütalâa edilemez. Yayınlarımız belki bir gün kâr durumuna geçmiş olacaktır. Her halde böyle bir kriterle ölçmemeliyiz.

Tanıtma Kolu'nun yayınladığı bazı kitaplara telif ücreti verilmesi tüzükle bağdaşamaz deniyor. Her hareketimiz muhakkak ki tüzükle bağdaştırılarak yürütülmelidir. Ama bu çok zor bir iştir. Önce bir eserin ilmî olup olmadığına karar vermek güçlüğü vardır. Belki birçok arkadaş bu küçük kitapların çok faydalı olduğunu söyleyecek, birçoğu da bu küçük kitapların davranışı içinde ilmi halka doğru yaklaştırmak gayreti görecektir. Çatık kaşlı ilim yerine küçük kitaplarla halka doğru inme gayreti... Bu ortamda kim haklı kim haksız kestirmek güç.

BAŞKAN — Bu konuda görüşmeler bitti. Şimdi Hesap ve Bütçe raporunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi gelen önermeleri okutuyorum.

(Güneş ve Çelik'in imzaladıkları önerge okundu:)

Kurultay Başkanlığına

Sayın Başbakanımız İsmet İnönü'nün Kurultayımıza ve biz üyelere gösterdikleri yakın ilgiden ötürü Kurultay kararı alarak teşekkür edilmesini arzuluyoruz. Önergemizin Kurultay'ın bilgisine sunulmasını öneriyoruz. Saygılarımızla.

BAŞKAN — Önergedeki teklifi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Uğurlu ve Ercan'ın imzaladıkları önerge okundu:)

Kurultay Başkanlığına

Sayın Behçet Kemal'in konuşması ile bir suçlama yaptığı ve Türk Dil Devrimine karşı olarak gösterdiği Türkiye İşçi Partisi Başkanı Senatör Niyazi Ağırnaslı ile yaptığımız telefon konuşmasından öğrendiğimiz şudur: Niyazi Ağırnaslı hiçbir zaman Türk diline karşı

bir hareket ve davranışta bulunmadığını ve Türkçeyi gerek Senato'da gerek özel hayatında içtenlikle savunduğunu bildirmiştir. Ayrıca Behçet Kemal'in suçlamasını öncelikle Kurultay karşısında açık bir şekilde ortaya koyacağını da belirtmiş, aynı zamanda Türkiye İşçi Partisi'nin Türk Dil Kurumu'nun amacını benimsiyen tek parti olduğunu da sözlerine eklemiştir.

(*Alkışlar*)

(*Kabul etmiyoruz sesleri*)

BAŞKAN — Şimdi tüzükle ilgili önerileri okutuyorum.

(*Çağlar ve 20 arkadaşının imzaladıkları önerge okundu:*)

Kurultay Başkanlığına

Yönetim Kurulunca hazırlanmış tüzük değişikliği tasarısında Tüzük Komisyonunca da yeni birçok değişiklikler yapılmıştır. Ancak olağan kurultay toplantısında tüzük konusunda tam bir açıklık yaratılamıyacağı belli olmuştur. Bir yıl içinde yalnız tüzük için bir kurultay toplanmasını ve aynı tüzüğün o zaman görüşülmesini öneririz.

(*Özakman, Ercan, Öz ve 15 arkadaşının imzaladıkları önerge okundu:*)

Onuncu Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

İki Kurultaydır hazırlanması istenilen yeni tüzük tasarısı, ilgili komisyondan da geçirilerek Onuncu Türk Dil Kurultayı'nın onayına sunulmak üzere hazırlanmış bulunmaktadır. Yanılmıyorsak Onuncu Türk Dil Kurultayı'nın görüşme konularının en önemlisi Türk Dil Kurumu'nun ana yapısını ve kuruluşunu yeni baştan bir düzene sokacak olan tüzük tasarısı olacaktır. Kurum'un geleceğiyle ilgili bu denli önemli bir konunun Kurultay'ın son yarım gününe sıkıştırılıp sonuçlandırılması tüzük tasarısının bir oldu bittiye getirilmesi demek olacaktır. Bu büyük sakıncayı ortadan kaldırmak amacıyla, tüzük tasarısının Türk Dil Kurumu'nun Olağanüstü Kurultayında ve tek konu olarak, enine boyuna görüşülüp tartışılmasının ve ancak böylece bir sonuca bağlanıp kesinleşmesinin daha iyi olacağına inanıyoruz. Bu sonuçla Kurum'un kuruluş gününe rashyan 12 Temmuz 1964 günü Olağanüstü Kurultay'ın toplanmasını ve tasarının bu toplantıda görüşülmesini öneririz.

(*Karlıoğlu, Kesirli ve Yegül'ün imzaladıkları önerge okundu:*)

X. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Tüzük Komisyonu, Kurum'un geleceğini ilgilendiren bir önem taşıdığından, olağanüstü bir kurultayda incelenmesini öneririz, saygıyla.

TEOMAN — Verilen önerelerde de belirtildiği gibi bir numaralı mesele tüzük tadilidir. Fakat tekliflerin sakıncaları var. Bir olağanüstü kurultay kolay birşey değildir. Bir para meselesidir. Bunun için lüzumlu

parayı bulmak lâzım. Konuyu Bütçe Komisyonuna havale etmek de mümkündür. Bu kurulun bir nevi anayasası demek olan tüzükte birtakım lüzumsuzluklar var ki araya girecek olan önümüzdeki devrelerde onlardan sakınmamız gerekmektedir. Tüzük değiştirilmesi yapılmamasından dolayı meydana çıkacak bazı pürüzlerden kaçınmak zorundayız. Bu konuda heyetin tümünün birer birer konuşması şart değildir. Komisyon seçersiniz, didikler, önünüze getirir. Karşımıza ham bir tasarı getirilmiyor. Siz seçtiniz, komisyon oturdu çalıştı, inceledi, size getirdi.

Az çok zaman istiyen bir iştir. Fakat ille bugün olacak diye bir şart yoktur. Fevkalâde önemli bir konudur. Fakat bugün bitirmek bahis konusu değildir. Tekrar ileriye atarsanız çok uzun zamana kalır.

ÇAĞLAR — Teoman'ın ileri sürdüğü fikir ilk bakışta yerinde görülüyor. Ama tüzük Kurum'un kaderini tayin eden birşeydir. Bir tek yersiz kelime bile Kurum'un kaderini yanlış tayin eder. Kimi akademi olsun, kimi halk kurumu olsun derse, bu istekler tüzükte bir tek kelime ile halledilebilir. 18.000 lira küçücük bir paradır. Buna yakın paraları küçük bir kitaba veriyoruz.

DANIŞMENTGAZİOĞLU — Kurum kendisine düşen çok önemli bir meseleyi yürütememektedir. Tüzüğü oldu bittiye getirmiyelim, daha seçimler var. Herkesin düşüncesi budur. Kurum'da erkânıharp gibi plânlı toplantılar yapıyorlar. Kurultaylarda da zaten seçimden başka birşey yapılmıyor.

Tüzük tasarısını Ankara'ya gelirken otobüste okudum. Kimler yazdıysa Türkçeden bütünlemeye bırakıyorum. Birçok kelimeler yabancıdır. Yönetim Kurulu kendine verilmiş işi savsamıştır. Ödenti vermiyen Kurum'dan çıkarılmalıdır. Namus borcudur, şeref borcudur. Bunları Kurum'dan çıkaralım. Herkes işini gücünü bıraktı, buraya geldi. 26 eylül Dil Bayramı'nda tüzük tasarısını konuşalım.

Ö.A.SAV — Tüzük değiştirmek önemli bir konudur. Kurultay, çalışma süresini, ilk günkü toplanamama yüzünden bir gün kısalttı. Yönetim Kurulunca sunulan değiştirme tasarısında, 68 madde ile geçici bir madde var. Yani tüzüğün % 90'ının değiştirilme yolunda olduğunu görüyoruz. Tüzüğün ince bir eleştirilmeden geçirilmesi bu Kurultayda gerçekleşmeyecek. Kurum'un anayasası olan tüzük olup bittiye gelsin. Olağanüstü kurultayda görüşülmesini arz ve teklif ediyoruz.

BAŞKAN — Saim İnal arkadaşımızın bir önergesi var. Tüzük Komisyonu raporu okunduktan sonra olağanüstü kurultay önermeleri oya konsun diyor.

Ö. UĞURLU — Usulsüzlük var. Önce önermeleri oya koyalım. Sonra Tüzük Komisyonu raporu okunur.

ÇAĞLAR — Biz vakit kazanmak istiyoruz. Seçimleri rahatça yapmak için... 68 maddeli komisyon raporunu okumakta mânâ yok. Lûtfetsinler birinci önergeyi oya koysunlar.

BAŞKAN — Önergelerdeki teklif aynı: Tüzük tasarısının konuşulması başka bir kurultaya bırakılsın deniyor. Bir tanesi de 12 temmuz 1964 de olağanüstü bir kurultay yapılmasını istiyor.

(Zamanı ayırın sesleri)

ÇAĞLAR — Gerçekte burada iki madde var. Tek konulu olağanüstü bir kurultay. İkinci mesele de tarih meselesi.

TOPKAN — Ayırılım, çok doğrudur. Tüzük basılsın, üyelere dağıtılsın, kolaylık olsun.

BAŞKAN — Tüzük için olağanüstü kurultay toplantısı teklifini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi tarih meselesini konuşalım.

(Başkanlık Divanı tayin etsin sesleri)

(Hayır sesleri)

(Yönetim Kurulu tayin etsin sesleri)

(Hayır sesleri)

BAŞKAN — Olağanüstü kurultayın 12 temmuz 1964 de toplanması teklifini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önerge daha var, okutuyorum.

(Ergun Sav'ın önergesi okundu :)

X. Türk Dil Kurultayı Başkanlığına

Olağanüstü Kurultayda görüşülmek üzere yeni bir tasarı hazırlanmasını ve bu tasarıyı hazırlıyacak komisyonun 21 kişilik olmasını ve aşağıda yazılı üyelere kurulmasının Kurultayca karar altına alınmasını öneririz.

Cıvaoğlu, Önder, Aksoy, Uysal, Seber, Ö.A. Sav, Sinanoğlu, İz, Onat, Eren, Hızır, İzbirak, Özakman, Necatigil, Hançerlioğlu, Soysal, Tecer, Aksal, Aksan, Çağlar, Levend. Yedekler : Kansu, Çongur, Titiz.

(*Olmaz sesleri*)

ÇAĞLAR — Komisyon, incelenmiyen meseleler için seçilir. Tek konulu olarak toplanıyoruz. Komisyona hepimiz iştirak ederiz. Başka işimiz yok.

BAŞKAN — İki teklif var: Ergun Sav önergesinde 21 kişilik komisyon tüzük tasarısını hazırlasın diyor. Bir de Çağlar'ın teklifi var: Kurultay halinde bu işi topluca yapalım diyor.

K. MAKAL — Çağlar hep beraber yapalım diyor. Böyle şey olmaz.

(*Olur sesleri*)

K. MAKAL — Komisyon hazırlar, getirir, bize arzeder.

(*Lüzum yok sesleri*)

K. MAKAL — Komisyon kurulmak usuldendir.

ANKARA — Oylar sayılmamalı, tartılmalı. Çoğunluğun vereceği karar isabetli olmaz. Komisyon bir yılda bunu hazırlasın.

ÇAĞLAR — Tüzük tasarısı zaten incelemelerle gelise gelise buraya gelmiştir. Yönetim Kurulu çalıştı, başka bir komisyon daha çalıştı, zaten hazırdır. Eski tüzük bir yanda, Yönetim Kurulu'nun teklifi öteki yanda, komisyonun teklifi başka yanda olmak üzere üç sütun halinde basılır bize verilirse biz de rahatça üzerinde düşünürüz.

BAŞKAN — 21 kişilik komisyon teklifini . . .

(*Hayır sesleri*)

BAŞKAN — O halde Çağlar'ın teklifini oyunuzda sunuyorum. Olağanüstü Kurultayda tüzük değiştirme tasarısının hep birlikte incelenmesi ve üç sütun halinde bastırılarak daha önceden üyelere gönderilmesi teklifini kabul edenler . . . Kabul etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Şimdi seçimlere geçiyoruz.

(*Başkan Tankut yerini Hançerlioğlu'na bıraktı.)*

BAŞKAN — Tasnif Kurulu'nu seçelim. Herkes teklifini yapsın.

(*Listelerde olanlar Tasnif Kurulu'na seçilmesin sesleri*)

BAŞKAN — Gökyay, Minnetoğlu, Caner, Dizdaroğlu, Samancı, Cin, Sarar, Öztelli, Tuğrul ve Gencan sözlü olarak teklif ediliyor. Bu 10 arkadaşın Tasnif Komisyonunda çalışmalarını oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasnif kurulu yerini aldı.

(*Üyeler numara sırasına göre, Başkanlık Divanı'nın ve Tasnif Kurulu'nun huzurunda oylarını sepetlere attılar.*)

(*Kurultay Başkanı Yakup Kadri Karaosmanoğlu kürsüye gelerek şu konuşmayı yaptı:*)

Seçim tasnifi uzun sürebilir. Arkadaşlar gitmek istiyorlar. Onun için müsaadenizle son toplantıyı yapalım, Kurultay'ı kapamak ödevini bana vermenizi rica ederim.

Sayın üyeler, X. Türk Dil Kurultayını kapıyorum. Kurultay çalışmaları zaman zaman çok hararetli bir hava içinde geçmekle beraber sonuç son derece verimli olmuştur. Hararetli oluşu da kuvvetini ve gençliğini kaybetmemiş olduğunu gösteriyor. Arkadaşlar bu çalışmalarını ile Kurum'un itibarını yükseltmeğe gayret sarfettiler.

İntibaima göre tartışmalar iki cereyana yol açmıştır.

1- Akademi halinde tekâmülè doğru gidilmesi.

2- Halk teşkilâtı halinde şubeler açılması

Bu Kurultay'ın taşıdığı ruh bence şudur: Bu Kurum ne akademi, ne de halk için propaganda yapan bir kurumdur. Tarih Kurumu ile birlikte Atatürk devrimlerini tamamlayan bir kültür cephesidir. Kurum akademi haline gelirse donar.

Ben, Atatürk dil meselesini ortaya atmadan önce 1923 de eski Hakimiyet-i Milliye gazetesinde 8-9 seri makale yazmışım. O zaman ben de dilde bir reform düşünüyordum. Fakat kökten bir devrim aklımızdan geçmemişti.

Biliyorsunuz Ziya Gökalp başka dillerden kelime alınır kural alınmaz demişti. Ancak kendi dilimizin dehası içinde kelimeleri istediğimiz gibi kullanırız. Atatürk alfabe devriminden sonra dil işini devrim meselesi halinde ele aldı. Dil işini kültürel esaslar üzerine kurmak zorunda idi. Ata-

türk bu yolda yürürken ben uzun yıllar Avrupa'da bulunuyordum. Bu yüzden dil hareketlerine katılamadım. Avrupa'dan döndükten sonra Yönetim Kurulu'nda çalışmak şerefini arkadaşlar bana bahsettiler.

Kurum çalışmalarını bilimsel otoritelere tanıtmak için tedbirler alalım. Bunun için bir heyet mi, bir komisyon mu kurulur. Hepimiz Kurum'un üyesiyiz. Hepimiz dışarda Kurum'u tanıtmaya çalışmalıyız. Büyük Millet Meclisi bile Kurum'u bilmemektedir.

Emniyetle ve kalblerinizde inanla dönmenizi ve yolunuzdan şaşmanızı temenni ederim.

(Sürekli alkışlar)

Kapanış saati : 17.00